

Trycket

7 februari 2024

Medlemstidning för IF Metall vid Volvo Lastvagnar i Umeå

Allting har ett slut!

Efter nästan 44 år på Volvo så är det nu dags att säga tack och adjö för min del. Efter en lång tid som förtroendevald är det ett bra tillfälle till reflektioner och en del eftertanke.

Började med "vild strejk"

Jag började på fabriken en septem-berdag 1980. En vecka senare utbröt en "vild strejk". Arbetarna ansåg att villkoren var för dåliga. Strejken gällde det alltför usla löneavtalet som företaget var beredd att betala. Särskilt "vilda" var nu inte de som strejkade utan snarare lugna, tydliga och framåtriktade.

Arbetarna samlades i matsalen och bildade en strejkkommitté och beslöt vilka krav som de fackliga förhandlarna skulle driva. Klart att ledningen var förbannad, då flera dagars produktion "försvann", men det gav också resultatet att företaget betalade mer.

Det var oerhört lärorikt att som 22-åring se den gemenskap och sammanhållning som var bland de 750 metallarna. Både hur de tillsammans ställde kraven och beslöt när och hur strejken skulle avslutas. Den gav också respekt från företagets sida att de inte kunde driva arbetarna hur långt som helst.

Kämpande fack....

Den strejken påverkade mig i min syn på fackligt arbete. Vår fackförening är inget annat än medlemmarna och vad medlemmarna gör den till. Fackföreningen måste kämpa och anstränga sig för att förbättra villkoren på arbetsplatsen. Att öka makten för de anställda på arbetsplatsen är och ska vara en viktig del i fackföreningens arbete.

... men också demokratisk...

Hur viktigt det är att den har en demokratisk utgångspunkt och att medlemmarna har en stor möjlighet att påverka. IF Metallklubben har under åren arbetat hårt för att skapa goda förutsättningar för en demokratisk klubb.

- **Information**, där Trycket har kommit ut med nästan ett nummer varannan vecka i över trettio år. Hemsidan har trots sina brister varit välbesökt. Men kanske framförallt de personliga mötena ute i fikarummen och på klubbens medlemsmöten där vi försökt informera om aktuella frågor.
- **Omröstningar**, där vi har genomfört många omröstningar kring de viktiga avtal som tecknats på fabriken.
- **Val**, där alla medlemmar har fått chansen att via valurna välja vem de önskar ska företräda dem i förhandlingar.

...och utåtriktad

Med stöd av er medlemmar har vi varit en utåtriktad klubb där vi skrivit många insändare, startat upprop, skrivit många motioner till IF Metalls avtalsråd och kongresser. De förtroendevalda har inte varit rädda att säga sin mening utåt.

Vi är en stark klubb

Men kan alltid önska att vi skulle ha utträttat mer, det gäller framförallt fått mer kraft i IF Metall nationellt. Men vi har genom åren fått ett stort stöd av er medlemmar. När över 97 %

är medlemmar i klubben så har det genom åren skapat förutsättningar för bra förhandlingsresultat.

Företaget vet att förhandlarna representerar alla på fabriken, inte bara ett litet fåtal. Det är också därför som vi har höga snittlöner och bra skiftvillkor.

Inte bättre förr....

Många säger att det var bättre förr, men det fanns många saker som verkligen inte var bättre. När jag började fick vi inte gå till matsalarna för att handla en bulle. Stolar skulle inte finnas i fabriken så man kunde sätta sig. På soptunnorna av plåt hade företaget svetsat konor så att man inte skulle kunna sitta på dem. Även den fysiska arbetsmiljön var mycket sämre med dåliga utsug, värdelös personlig utrustning med mera.

...men det är sämre nu!

Man kan nog slå fast att arbetet är mycket tuffare idag. Med taktade styrda liner finns ingen möjlighet att påverka arbetsinsatsen. Förr hade grupperna större möjlighet att påverka hur och på vilket sätt arbetet utfördes. Volvo hade också ett större intresse av gemensamt arbete mellan företagsledning och fackförening. Exempelvis hade företaget

och facken en gemensam stugby i Norra Fjällnäs som alla på fabriken kunde utnyttja. Ett annat exempel är den förändrade arbetsorganisation som vi hade avtal om före och efter millennieskiftet. Då fanns en gemensam syn på hur ansvar och befogenheter skulle utveckla både gruppen och individen.

I förhandlingarna var det lättare att komma överens. Företaget hade en större insikt att förhandlingsresultaten skulle gynna båda parter, nuförtiden handlar alltför mycket om juridik och mindre om att komma överens.

Det handlar numera allt för mycket om att disciplinera arbetet och arbetarna. Cheferna har allt svårare att hantera konflikter på individnivå eller i arbetslag. Få PL vågar fatta egna beslut, utan frågorna går ofta till HR för beslut, vilket ofta leder till en trög organisation där beslut dröjer. Det som oftast snabbt löstes av arbetslaget förr, kan nu ta lång tid att lösa när PL inte vill eller kan lösa problemen direkt.

Vinstmaximeringens gissel

En stor förändring i företagets (inte bara Volvo) synsätt är arbetet för vinstmaximering, alltså så stor vinst som bara är möjlig. Det gör att alla kostnader ska vara så snålt tilltagna som möjligt. Ett exempel är att vid övertalighet på nittioalet så erbjöd Volvo avtalspension med 80 % av lönen och full pensionsinbetalning fram till 65-årsdagen – från 58 års ålder!!! Avtalspensionen var dessutom inflationsskyddad. Trots att Volvo inte gjorde någon vinst fanns det mer pengar för att ta hand om de anställda.

Internationellt arbete

Under mina år som förtroendevald har jag haft förmånen att arbeta utomlands för att stärka det internationella fackliga arbetet. Det gäller bland annat i Belarus, Vietnam, Kambodja och Hongkong.

I Belarus arbetade jag tillsammans med ett par andra i mer än tio år för att stärka och utbilda ledare för en fri och oberoende fackförening. Det var en oerhört tuff miljö att

arbeta fackligt i, där samtliga förtroendevalda som vi träffade suttit i fängelse någon gång. Där förlorade flera sina jobb på grund av fackligt arbete. För vår del blev vi förhörda, fick vårt undervisningsmaterial beslagttaget, stängda lokaler och till slut inreseförbud i Belarus.

En viktig erfarenhet för min del är det hårda förtryck som arbetare kan utsättas för, men också hur viktig sammanhållningen är. I samband med Rysslands angrepp på Ukraina så fängslades alla ledande inom de fria facken Belarus.

I Hongkong kämpade fackföreningen för bättre villkor och en möjlighet att verka även när Kina "tagit över". Det var omfattande strejker och demonstrationer bland arbetare och studenter. Vid en av världens största hamnar hade nyss en lång strejk genomförts för bättre villkor. Av fackföreningen fick jag pannbandet här nedan som användes av de strejkande hamnarbetarna. Enligt den översättning jag fick, står det "olydig arbetare". Kanske vi skulle behöva vara lite mer "olydiga arbetare" i framtiden!

I Kambodja och Vietnam var det framförallt de usla villkor som många inom textilindustrin arbetade under, med låga löner, ingen övertid ersättning, sexdagarsvecka och svårt för fackföreningen att agera. I Kambodja stod vakterna med vapen utanför fabriken, där några demonstrerande arbetare blev skjutna dagarna innan vårt besök.

Håll ihop

Min kanske viktigaste erfarenhet av mina över 40 år som fackligt förtroendevald är att medlemmarna ska "hålla ihop". Som enskild arbetare är man svag och har en utsatt position. Om vi håller ihop i vårt arbetslag, mellan skiften och på fabriken så blir vi starka tillsammans. Om gruppen tillsammans bestämmer sig för en inriktning och fortsätter att hålla ihop är det en väldigt bra start på förändring.

Var och en har vi ingen större makt att påverka vår arbetssituation. I samhället i övrigt så finns demokrati där vi kan rösta vilken inriktning som samhället ska ha. Den demokratin finns ju inte på fabriksgolvet, där är det viktigt att vi håller ihop.

Delta

Fortsätt delta i det fackliga samtalet, i fikarummen och på medlemsmöten. Aktiva och insatta medlemmar gör att fackföreningen blir livskraftig och vital. Det är arbetarna, inte bara de förtroendevalda, som är fackföreningen.

Stöd

Jag vill också uppmana alla medlemmar att aktivt stödja era förtroendevalda. Det är definitivt ingen lätt sak att vara förtroendevald när vindarna blåser som hårdast. Då är det viktigt att känna stödet i ryggen från medlemmarna.

Tack

Personligen vill jag tacka för allt det stöd, uppmuntran och respekt jag mött av er medlemmar och alla förtroendevalda under de dryga 40 år som jag arbetat fackligt. Det har varit ett privilegium att få representera er i arbetet för ett friare och mer värdigt arbetsliv.

Till sist

Jag gillar att fiska och för att inte sabotera fiskelyckan brukar man hälsa med "skitfiske" istället för lycka till. Eftersom jag inte hittar något bra alternativ i fackligt arbete så tar jag ändå risken att jinxa genom att önska er ett stort LYCKA TILL i kampen för en bättre arbetsplats.

Gunnar Pettersson